

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VII. Sextum argumentum, ex inutilitate scientiæ mediæ ad conciliandam
humanam libertatem cum prædestinatione & gratia efficaci

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

Homil.
23. inter
50.

quit) non fuisti in illa tua vita præterita, plena ignorantia nondum illuminatus, nondum bonum, malumque discernens, nondum credens in illum, qui te nescientem regebat. Hoc tibi dicit Deus tuus: regebam te mihi, servabam te mihi. Ut adulterium non committeres, suavor desuit: ut suavor deesset, ego feci. Locus & tempus desuit, & ut hæc deessent, ego feci. Assuit suavor, non desuit locus, non desuit tempus: ut non consentiret, ego feci. Agnosce ergo gratiam eius, cui debes quod non admisisti. Mihi debet iste quod factum est, & dimissum vidisti: mihi debes & tu quod non admisisti: nullum enim est peccatum, quod fecit homo, quod non possit facere alter homo si desit rector, à quo factus est homo.

101. Denique suaderi potest conclusio ab absurdo & inconvenienti, quod sequitur ex Adversariorum sententia. Si enim Deus scientiã mediã directricem disponderet prædestinationem & conversionem hominum, sequeretur non repugnare ex natura rei, & metaphysicè loquendo, esse aliquem hominem, quem Deus, etiam de potentia absoluta, convertere & prædestinare non posset: Sed hoc absurdissimum est, & repugnat supremo Dei dominio in nostras voluntates, atque supremæ Dei prædestinantis libertati; tunc enim in non prædestinando istum hominem liber non esset, siquidem extremum positivum, nimirum prædestinationem in sua libera potestate non haberet: Ergo &c. Sequela Majoris probatur. Ex natura rei non repugnat dari hominem, qui in nullo tempore, & in nulla occasione, & cum nullis auxilijs ex se non efficacibus velit se convertere; nam cum sit omninò contingens, ut ista media fortiantur sicut effectum, & nullum ex illis ex se efficaciam habeat respectu effectus, infallibilemque connexionem cum illo; licet moraliter loquendo impossibile sit, tamen ex natura rei non repugnat, ut sicut hoc, ut illo medio, hæc vel illà occasione positus, non convertitur homo; ita nec positus alijs quibuscunque similibus convertatur. Cognosceret ergo Deus per scientiam mediã moralem hominẽ per nullum ex his medijs & auxilijs moraliter tantum excitantibus, fore convertendum; ac proinde si directricem hæc scientiã illius prædestinationem & conversionem necessario debet dispondere, non poterit illum convertere, nec prædestinare; nulla enim media in sua scientia inveniet, quibus applicatis talis homo infallibiliter convertatur.

102. Confirmatur, & magis illustratur hæc ratio. Deus non potest hominem prædestinare, nisi per scientiam mediã prævideat, illum suæ vocationi liberè responsurum, si ponatur in his, vel illis occasionibus & circumstantijs, alioquin vel jura libertatis humanæ violaret, vel se exponeret periculo, ut non fieret, quod efficaciter decernit, ut Adversarii docent: Sed dabilis est casus, in quo homo in omni occasione & circumstantia divinæ vocationi supponatur resistens; siquidem nec singulæ vocationes, nec omnes collectivè, superant resistenciam libertatis arbitrij, cum nulla illarũ, juxta Adversarios, gaudeat efficaciam, infallibiliter, & ab extrinseco connexa cum futuro consensu; & cum voluntas creata, in quibuscunque occasionibus, & circumstantijs posita, possit cum qualibet gratia & vocatione componere resistenciam & dissentium; alioquin, ut illi volunt, ejus libertas destrueretur. Ergo si prædestinatio necessario supponat directionem scientiæ mediæ, & prævisionem futuri consensu voluntatis humanæ, sequitur esse casum, me-

A raphysicè factem, possibilem, in quo Deus de potentia etiam absoluta hominem convertere, & prædestinare non possit: Hoc autem falsissimũ, & absurdissimum esse, quis non videat? ut enim ait Augustinus in Enchir. cap. 97. *Pbi est illa omnipotentia, quæ in celo & in terra, omnia quæcumque voluit, fecit?*

§. VII.

Sextum argumentum, ex inutilitate scientiæ mediæ ad conciliandam humanam libertatem cum prædestinatione & gratiæ efficaciam.

Dico secundò: Scientiam mediã non esse inordinabilem, aut idoneam ad conciliandam humanam libertatem cum prædestinatione & gratiæ efficaciam. Ita, præter Thomistas, docent plures Doctores eximij ex omnibus Academijs & Ordinibus, quos referunt Alvares, Salmaticenses, Joannes à S. Thoma, & alij: inter hos ex Salmantina Academia præcipue eminent Curiel, & Basilus Legonensis, viri toto orbe celeberrimi, qui licet scientiam mediã aliquando docuerint, tamen sapientiores facti, eam retraherunt, ac reprobant; quod certe non leve habitamentum est nostræ sententiæ. Ex Academia Complutensi Villegas, ex Olcenti Galpar Ram, ex Parisiensi Coqueus, & Lambertus, ex Diacensi Ektius, & Sylvius, & tandem ex Lovanensi omnes Doctores unanimi consensu rejecerunt scientiam mediã, & de ea hoc tulere judicium, seu censuram: *Sententia hæc Dei bonitatem obscurat, justitiam emergat, Scripturã illudit, Patrum testimonio in alieno sensu detorquet; humanæ rationis corruptions applaudit, humilitatem fundamentum evertit, præcædendi necessitatem non magnam relinquit, propriarum veritatum fiduciam ingenerat; in salutis negotio, quod præcipuum est, homini donat, quod minus Deo: gratiam Dei libero subdit arbitrio, & ejus pedissequam facit. In summa à Pelagio non satis præcul abscedit: Lutheri verò, & Calvini, & aliorum nostra tempestatis hæreticorum sententiam, dum ab ea videri vult quàm longissime recedere, potens usque debellare, magis imprudens sublit, atque confirmit.*

Scotus, etiam in 1. dist. 39. quaest. 1. §. 1. *de contingentiã rerum*, clarissimè, rejicit scientiam mediã, seu scientiam futurorum contingentium independentem à decreto, ac determinatione voluntatis divinæ; docet enim, quod propositiones de futuro contingenti ante actum divinæ voluntatis non sunt determinatæ veræ, sed quasi neutre: voluntas vero divinæ ligens unam partem, facit illam determinatæ veram, & ex tunc certò cognoscuntur à Deo, quod non accidit in propositionibus necessarijs, quæ quia in illo primo instanti ante determinationem divinæ voluntatis sunt veræ, utpote quæ in sua veritate dependent à voluntate divinæ, idèò in illo primo instanti cognoscuntur à Deo, subditque: *Tunc autem, id est, in illo primo instanti, non sunt vera contingentiã, quia nihil est tunc, per quod habeat veritatem determinatam: posita autem determinatione voluntatis divinæ, jam sunt vera, videlicet pro illo secundo instanti; & hoc eadem erit ratio intelligendi divini intelligendi ista, quæ sunt jam vera in secundo instanti.* Quò nihil claritùs & expressius contra scientiã mediã dici potest. Undè qui se ex Franciscana familia illã admittunt, non Scoti, sed Molinæ discipuli, quantum ad hoc, dicendi sunt. Nonnulli

105. Nonnulli quoque ex Patribus Societatis Jesu scientiam mediam ut inutilem ad conciliandam libertatem cum prædestinatione & decretis absolutis rejiciunt, præsertim Henricus Henriquez, Typhanus, & Azorius, quorum verba & textus præfatos infra in Apologia Thomistarum referemus. Imò Azorius libro 4. in sit. Moral. cap. 22. quæst. 2. quod olim de Cicerone Augustinus dixit, ut faceret homines liberos, fecisse sacrilegos, de junioribus Theologis Societatis asserit: *Pauci (inquit) juniori Theologi, forsatis ut voluntatem nostram liberam fassant: Jamjam sacrilegam, dum negant Deum liberam nostram opera bona prædesuntur.* His adjaugi potest Joannes Lallemandet, recentissimus Scriptor Ordinis Minorum: ille enim tomo primo carolis Theologici disp. 8. partitione 3. ostendit nec Magistrum tententiarum, nec alios veteres Theologos in lectione Sanctorum Patrum veritatis, neque Patres Concilii Tridentini scientiam mediam agnovisse, nec illam adhibuisse ad conciliandam libertatem nostram cum prædestinatione, & gratia efficaci, & tandem ironice sic concludit: *Quanta igitur ignorantia tenebra in antiqui Theologi, & quanta lux illuminans de novo præcipua religionis nostræ mysteria apud RR. Patres Societatis orta? His præmissis,*

106. Probatur primò conclusio, & demonstratur inutilitas scientiæ mediæ ad conciliandam libertatem, hoc discursu. Augustinus recte cum nostra libertate eorum prædestinationis, & efficaciam gratiæ composuit: Sed ad talem concordiam stabilendam & explicandam non adhibuit scientiam mediam: Ergo ad hoc illa non est necessaria, vel idonea: Major non potest sine temeritate negari, cum doctrina Augustini in materia prædestinationis & gratiæ à Celestino Papa in Epistola ad Episcopos Galie, & à Leone, tertio post Celestinum Pontifice, laudata & approbata fuerit, ut referunt in præfatione ad librum de prædestinatione Sanctorum, illamque Romanam Ecclesiam semper amplectam fuisse, constat ex Hormida Papa in Epistola ad Possessorum Episcoporum, & ex Joanne secundo in Epistola ad Avienum Senatorem;

107. Totà ergo difficultas devolvitur ad Minorem, quæ multipliciter demonstratur. Primò ex confessione ipsius Molina, qui in hac causa est velut coriphæus & antesignanus, ille enim in concordia Ulmipone edita anno 1588. fol. 487. loquens de scientia media dicit, *Sic data, & explanata fuisse ab Augustino, fortè nunquam Pelagianæ heresi fuisse exorta, neque Lutheri tam impudenti libertatem arbitrii nostri fuisse aut negare, obviendū cum divina gratia & prædestinatione coherere non possit, neque ex Augustini opinione, concertationibusque eius cum Pelagianis tot fideles fuissent turbati, nec ad Pelagianos descissent, facileque reliquit illa Pelagianorum in Galia, quarum in Epistola Prosperi, & Hilarij fit mentio, fuissent extinctæ &c.* Quibus verbis aperte profertur Molina, D. Augustinum non adhibuisse scientiam mediam ad stabilendam, vel explicandam concordiam libertatis nostræ cum prædestinatione & gratia efficaci, illumque strenuè quidem laborasse & dimicasse, ut fides adversus Pelagianos propugnaret; sed minus feliciter, quia legitimam viam defendendi & conciliandi libertatem humanam cum prædestinatione & gratia efficaci, nempe scientiam mediam, vel nescivit, vel non explanavit & quia

A ram potens antidorum & alexipharmacum adversus Pelagij venena & pestiferam hæresim ab ejus memoria excidit, vel uti hoc remedio neglexit, hæc pestem omnino non abstulit, & reliquas illas Pelagianorum, de quibus in Epistolis Prosperi & Hilarij fit mentio, totaliter non extinxit. Denique quia lux illa Molinistica ei tunc non affulit sub quadam veluti caligine extingens, ad rem non attendit, ut idem Author loquitur, ibidem membro 6. *J. Quoad Augustinum.* Quæ prudentiâ, & sapientiâ hæc dicta sint, iudicio prudentis Lectoris relinquo: interim tamen ex confessione Molina habetur, Augustinum non adhibuisse scientiam mediam ad stabilendam, vel exponendam concordiam libertatis nostræ cum prædestinatione & gratia efficaci. Quid ergo adhuc egemus testibus?

B Secundo probatur eadem Minor: Juxta Augustinum libro de gratia Christi cap. 47. & libro 4. contra Julianum cap. 8. *Ista questio, ubi de arbitrio libertatis & Dei gratia disputatur (& idem est de prædestinatione) ita est ad discernendum difficile, ut quando defenditur liberum arbitrium, negari Dei gratia videatur: quando autem asseritur Dei gratia, liberum arbitrium putetur auferri.* Verba sunt Augustini. Quare ut arbitrii libertatem, & simul Dei gratiam defenderet, semper ad scientiæ altitudinem, & Dei inscrutabilitatem cum Paulo consuebat. At juxta Adversarios conciliatio ista per scientiam mediam facillima est, & quando illa mediante divina gratia defenditur, liberum arbitrium ne apparenter quidem auferri putatur: Ergo conciliatio Augustini certitudinis prædestinationis, & efficaciam divinæ gratiæ cum libertate nostrâ non est per scientiam mediam.

C Tertio, ex modo conciliandi libertatem nostram cum efficaciam gratiæ, & certitudine prædestinationis, traditò ab Augustino, plures ex fidelibus fuerunt turbati; quia scilicet astruebat vocationem secundam propositum, ex qua inferebatur nostram libertatem everti, occasionemque torporis & negligentiam hominibus exhiberi, ut in suis Epistolis testantur Prosper & Hilarius, & de hoc ab Augustino petunt edoceri; quomodo scilicet ex isto vocationis modo occasio negligentiam vocatis non detur, & non vocatis ansa desperationis? Videatur Prosper prope finem Epistolæ, & Hilarius paulò ante medium, ubi hæreticorum nomine infert; ex vocatione secundam propositum, & perseverantiæ dono, prout ab Augustino traditur, inutilem fore exhortationem & correctionem. At ex efficaciam & certitudine prædestinationis non ab intrinseco; sed ex sola præscientia conditionata nostri consentus prævisi, qualiter à modeinis astruitur, hæretici nunquam intulerunt hæc inconvenientia; imò ad hæc vitanda hunc conciliationis modum Recentiores excogitarunt; eadem absurda ex prædestinationis certitudine & efficaciam gratiæ, prout à nobis ponitur, inferentes, quæ à Semipelagianis olim inferebantur ex Augustini lenitentia, ut vidimus supra art. 3. & similis in tractatu de voluntate Dei ostendimus. Ergo conciliatio Augustini non est per scientiam mediam, sed qualiter à nobis astruitur.

D Quarto, Efficaciam gratiæ & certitudo prædestinationis juxta doctrinam Augustini oritur ex omnipotentissima Dei potestate & summo dominio, quod magis habet in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas; ut docet de

108

109

Disp. 4. art. 4.

110

correctione & gratia cap. 14. At certitudo prædestinationis & efficacia gratiæ ex præscientia conditionata proveniens talis non est: illa enim non descendit ex omnipotentissima Dei potestate & supremo dominio, quod habet in nostras voluntates, sed ex prævisione futuri consensus & potestate liberi arbitrij, pro suo nutu & innata libertate ad unum extremum se applicatis & determinantis sub concursu & auxilio Dei purè indifferenti: Ergo hic conciliandi modus à mente & doctrina Augustini longissime distat.

111. Quintò, Efficacia gratiæ, & consequenter prædestinationis, talis est de mente Augustini, ut de nolentibus faciat volentes, & de repugnantibus consentientes. Sic docet libro contra duas epistolas Pelagianorum capite 19. Sed efficacia gratiæ & prædestinationis ex sola præscientia orta, non facit homines de nolentibus volentes, & de repugnantibus consentientes; sed de volentibus in statu conditionato volentes in statu absoluto; Ergo ista efficacia & modus conciliandi libertatem arbitrij nostri cum illa non coheret cum doctrina D. Augustini, sed illi repugnat.

112. Denique Minor principalis suadetur. Modus conciliandi libertatem cum prædestinatione, quem docet Augustinus, longè diversus est, & omnino oppositus illi, quem docebat Faustus Sempelagianorum Coriphæus: Sed Faustus conciliabat libertatem cum prædestinatione per præscientiam futuri consensus; ut constat ex libro, quem edidit de gratia, & humanæ mentis arbitrio, in quo sæpe repetit & inculcat tanquam præcipuum suæ doctrinæ fundamentum, *Nisi præscientia exploraverit, prædestinatio nihil deerit*; & in eo D. Augustinum, suppresso nomine, sæpe accusat tanquam libertatis destructorem, Manichæum, & gentilitiæ superstitionis reum; ut ibidem videri potest, & notat Sixtus Senensis libro 6. Bibliothecæ capite 252. Videri etiam potest Baronius ad annum 490. ubi postquam retulit, & ostendit libros Fausti de gratia & libero arbitrio, ab Hormisdæ Papa, & ab universali Ecclesiâ, tanquam hæreticos, & Pelagianam doctrinam continentés, fuisse damnatos, sic concludit ibidem número 32. tomo 6. pagina 343. *Cum igitur Fausti sententia ubique ab Ecclesiâ Catholica fuerit contradicendum, videant quantum periculo quidam ex Recentioribus, dum in Novatores insurgunt, ut eos confutent, à S. Augustini sententia de prædestinatione recedant: cum alioquin arma non desint, quibus hæretici prostigentur.*

113. Ex his intelliges, non iniquè à Dominicanis accusatum fuisse Molinam, & ad tribunal sanctæ Inquisitionis raptum, ut P. Arnatus frequenter nobis objicit; non enim solum actum est in Molinam, quòd scientiam mediam invexerit, sed quòd ignoram dixerit Augustino, & ex ejus inficitia infelicitè contra Pelagianos pugnavisse; nec posse hæreticos vinci, nisi ex promptuario sententiæ mediæ nova arma subministrantur, quorum usum Augustinus nesciverit cum magna animarum pernicie, & sub quadam veluti caligine extiterit, eò quòd fulgens illud scientiæ mediæ jubar ei nõ affluerit. Hoc certe malè habuit Dominicanos, imò ipsos Molinæ defensores, qui verba illa in D. Augustinum, & toram Ecclesiâ contumeliola, ex posterioribus Molinæ editionibus eraserunt; atque hæc fraternâ emen-

adatione publicam Ecclesiæ in ipsum sententiam averterunt.

Probatursus conclusio, & principaliter suadetur inutilitas scientiæ mediæ ad conciliandam libertatem cum efficacia gratiæ, & certitudine prædestinationis ratione communi nostrorum Thomistarum. Certitudo, aut efficacia inferens & causans libertatem non potest illam destruere: At efficacia gratiæ, & certitudo prædestinationis à scientia media independens causat & infert libertatem consensus: Ergo illam non destruit, & consequenter ut sentit simul efficacia gratiæ, certitudo prædestinationis, & nostra libertas, scientia media necessaria non est. Major & Consequentia patent: Minor autem probatur. Efficacia divinæ gratiæ & certitudo prædestinationis oriuntur & procedunt ex summa efficacia voluntatis divinæ: At efficacia summa divinæ voluntatis exposcit non solum inferat substantiam consensus nostri, sed etiam modum libertatis illius; quando vult ut fiat, & liberè fiat: Ergo efficacia gratiæ & certitudo prædestinationis ab efficacia divinæ voluntatis procedens, & illi innixa ac in ea fundata non solum infert & causat substantiam nostrorum actuum, sed etiam modum libertatis. Quæ ratione usus est D. Thomas, ut efficaciam gratiæ cum nostra libertate componeret, quæst. 6. de veritate art. 3. ad 3. primo ad Annibal. dist. 47. quæst. 1. art. 4. ad 4. tertio contra Gentes cap. 94. in hac parte quæst. 19. art. 8. quæst. 22. art. 4. quæst. 23. art. 6. quæst. 83. art. 1. ad 3. 2. quæst. 10. art. 4. ad 1. & pluribus alijs in locis, eamque fusc exponemus in tractatu de prædestin. disp. 6. art. 2. ibique ex Reverendissimo Patre Hyacintho Libelli, Sacri Palatii Magistro, ostendimus hæc doctrinam & modum conciliandi libertatem cum prædestinatione & gratiæ efficaci ab ipso Ecclesiæ capite & Apostolorum principe primitivè fuisse derivatum.

Illud etiam tradit Anselmus libro de concordia præscientiæ, prædestinationis & gratiæ capite 1. his verbis: *Quoniam quod Deus vult, non potest non esse, cum vult hominis voluntatem, nulli prohiberi necessitate ad volendum, vel ad non volendum, & vult effectum sequi voluntatem; tunc necesse est ipsi liberam, & esse quod vult.* De quo fuscè disputatione citata, quæ erit de concordia libertatis cum prædestinatione.

Dices cum Patre Martinono: Implicat contradictionem, quòd Deus per decretum de efficaciâ, & physicè prædeterminans causerit nostris actibus libertatem: Ergo modus ille conciliandi libertatem, quem docent Thomistæ, impossibilis est, & contradictionem involvit. Consequentia patet, Antecedens vero probatur. Implicat quòd decretum imponens voluntati necessitatem antecedentem causerit in ejus actibus libertatem, & prædestinat illam infallibiliter simul & liberè operaturam: sicut implicat Deum decernere ac prædefinire, quòd cæcus manens cæcus, & privatus potentiâ videndi, videat. Sed decretum prædeterminans cum antecedentibus actibus liberis nostræ voluntatis, imponit voluntati creatæ necessitatem antecedentem ad operandum: Ergo implicat quòd tale decretum causerit in nostris actibus modum libertatis.

Respondeo primò, retorquendo argumentum, & demonstrando implicare contradictionem, quòd divinum decretum causerit in nobis modum

modum libertatis, nisi sit prædeterminans. Causare in nobis modum libertatis, est efficere libertatem determinationem voluntatis humanæ; in eam enim consistit libertas actualis, seu usus & exercitium liberi arbitrii: Sed implicat divinum decretum causare liberam determinationem voluntatis humanæ, nisi sit prædeterminans: Ergo implicat illud attingere modum libertatis, nisi sit prædeterminans. Major constat, Minor probatur dupliciter. Primò, quia implicat decretum causare liberam determinationem voluntatis humanæ, nisi illam antecedit prioritate naturæ & causalitatis, cum omnis causa debeat esse prior saltem naturæ suo effectui, ut docent Philosophi: Sed decretum antecedit prioritate naturæ & causalitatis determinationem voluntatis, est prædeterminans, ut constat; Thomistæ enim nomine decreti prædeterminantis nihil aliud intelligunt, quam decretum antecedit libertatem determinationem voluntatis, prioritate causalitatis & naturæ: Ergo implicat decretum causare liberam determinationem nostræ voluntatis, nisi sit prædeterminans.

Secundò probatur eadem Minor. Implicat determinationem voluntatis humanæ causari à decreto purè indifferenti. Tam quia, ut passim docet D. Thomas, à principio indifferenti, ut indifferens est, non exit actus determinatus, nisi ab alio determinetur. Tam etiam, quia decretum indifferens expectat determinationem à libero arbitrio: Ergo modus conciliandi libertatem creatam cum ratione primæ causæ in Deo per scientiam mediam, & per decretum purè indifferentem, impossibilis est, & manifestam involvit contradictionem; cum evidenter repugnet, à decreto purè indifferenti, & à voluntate humana determinabili ejus liberam determinationem causari.

Respondeo secundò, negando Antecedens: ad cuius probationem, nego Majorem; licet enim decretum prædeterminans antecedit actus nostros liberos, & liberam determinationem voluntatis nostræ prioritate naturæ & causalitatis, non tamen imponit necessitatem anteceditem. Tam quia voluntas, ut subest tali decreto, retinet potentiam ad actum oppositum; eò quod illud nunquam determinet voluntatem ad agendum, nisi prius tempore, vel naturæ applicet intellectum ad representandum objectum; ad quod illa movet sub indifferentia objectiva iudicii, quæ est proxima radix libertatis, & quæ posita in intellectu implicat voluntatem necessitatis; ut disputatione supra citatâ ostendemus: Tam etiam, quia licet tale decretum & motio, vel gratia efficax ex illo proveniens non sit formaliter consequens actus liberos nostræ voluntatis, æquivalenter tamen ad illos consequitur: quia consequitur ad aliquid, in quo continetur, & à quo causatur nostrâ libertas: scilicet ad effaciam divinæ voluntatis; ut ibidem fuscè declarabimus, & argumenta, quæ Pater Annatus in libro pro defensione scientiæ mediæ edito, in contrarium adducit, exactè discutiemus & diluemus.

S. VIII.

Alij argumentis confutatur scientia mediæ.

Præter argumenta præcedentibus paragraphis adducta plura alia suppetunt ad impugnandam scientiam mediam, quæ breviter &

Tom. I.

A. compendiosè hic attingemus, ea enim lato calamo & stylo eleganti prosequitur P. Baronius in libro de libertate humana & gratia divina.

Disp. 25

120.

Primum potest sic proponi: Tota veritas & notitia futurorum nititur transitu illorum à statu possibilium ad ordinem futurorum, qui nec fiti, nec cognosci potest, nisi detur, vel cognoscatur causa externa illius transitus: Atqui non potest alia illius transitus causa externa, præter voluntatis divinæ decretum, assignari: Ergo in illo, & vi illius cognoscuntur futura, non vero per scientiam mediam in signo rationis illud antecedente.

B. Responder P. Annatus, negando Majorem, quæ asserit futurorum veritatem & notitiam vitu transitu illorum à statu possibilium ad ordinem futurorum; quia (inquit) ad verum transitum requiritur rem aliquod tempus sub priori statu transigere, antequam ad alterum deducatur, quod rebus futuris competere nequit, cum futuro initio illis conveniat ab æterno,

121.

Sed si valeret hæc solutio, seu ratiocinatio, posset aliquis negare Solem & Angelum, & quamlibet rem permanentem, ab æterno creatam (ut creati nihil repugnat) transire à non ente & nihilo, ad esse, quod absurdum est, cum entalem transitum satis sit ex proprijs meritis debere rei creatæ statum nihili, & potuisse per totam æternitatem, vel ad tempus in eo detineri. Quid verò horum deest futuris quibuscumque à Deo præscitis ab æterno, ut illis non minus transitus à possibili ad futurum competat, quam ut rebus ab æterno creatis transitus à nihilo ad esse; cum reverà eadem res, quæ modo dicitur futura, potuerit esse sub statu rei purè possibilis, & talis status ei debeat?

122.

Non minus absurdum est quod asserit idem Author, ad transitum actus liberi de possibili ad futurum, sufficere indifferentiam causæ ad utrumlibet, quæ suppositâ putat perinde securum actum liberum, sicut ex possibilitate ignis, cum providentia illius naturæ accommodata, futura est calefactio. Quid enim incredibile perinde à voluntate sui determinativa nulla nec à se, nec à Deo determinatione præviâ oriturum, qui certò sciatur actum liberum, sicut ab igne stupæ applicato calefactionem? ut enim ait S. Thomas 3. contra Gentes cap. 2. Quod indifferenter se habet ad multa, non magis unum operatur, quam aliud: unde à contingente ad utrumque, non sequitur aliquis effectus, nisi per aliquid, quod determinetur ad unum Unde merus est paralogismus ejusdem Authoris argumentatio pro veritate conditionatorum ante decretum Dei ex comparatione causæ necessariæ ad liberam, Quæ ratione (inquit) se habet causa necessaria & determinata ad effectum absolute & conditionatè futurum, ita se habet causa libera ut est sui determinativa: Atqui ex illa consequitur effectus determinatus, & hoc certò scitur à Deo ante decretum: Ergo pariter ex causa libera & sui determinativa consequitur effectus certò futurus, & scitur à Deo ante decretum.

123.

Mirum est sanè (inquit P. Baronius) à duobus extremis à deo remotis, potuisse eundem effectum deduci. Si valeat ejusmodi illatio, verum erit quodlibet ex quolibet fieri. A causa necessaria deducitur effectus necessarius, quia non potest aliter, nec quidquam aliud agere: causa verò libera & sui determinativa potest utrumlibet; nec ex adversarijs potest quidquam certi de illa statui, in quam partem infallibiliter inclinet, donec secutus fuerit dubium tollens suâ præscientiâ effectus;

Lib. de lib. hom. humanæ & gratia divina.

Q9 2

& hunc